

Autorskie prawa majątkowe – treść i wykonywanie

Agnieszka Kwiecień-Madej

Prawa autorskie w polskim systemie prawnym

PRAWA AUTORSKIE OSOBISTE

- Treść:
  - Prawo do:
  - 1. Autorstwa,
  - 2. Oznaczenia nazwiskiem, pseudonimem lub udostępnienia anonimowo
  - 3. Nienaruszalności treści lub formy
  - 4. Decydowania o pierwszym udostępnieniu
  - 5. Nadzoru nad sposobem korzystania
- Podmiot:
  - Wyłącznie twórca,
  - Jeśli twórca nie wyraził innej woli – po jego śmierci małżonek – a w jego braku kolejno: zstępni, rodzice, rodzeństwo, zstępni rodzeństwa są uprawnieni do wykonywania autorskich praw osobistych
- Zbywalność:
  - niezbywalne
- Czas trwania:
  - Nieograniczone w czasie

PRAWA AUTORSKIE MAJĄTKOWE

- Treść:
  - Prawo do:
  - 1. Korzystania z utworu,
  - 2. Rozporządzania nim,
  - 3. Uzyskiwania wynagrodzenia
- Podmiot:
  - Twórca
  - Inne podmioty: np. art. 12 – utwór pracowniczy, art. 70 producent utworu audiowizualnego
  - Mogą być przeniesione na inny podmiot w drodze umowy
  - Podlegają dziedziczeniu
- Zbywalność:
  - zbywalne
- Czas trwania:
  - Co do zasady 70 lat os. śmierci twórcy

Autorskie prawa majątkowe

Art. 17 Pr. Aut. - Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, twórcy przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu, rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz wynagrodzenia za korzystanie z utworu

Swoboda decydowania o korzystaniu + możliwość zarobkowania, obejmuje wyłączne prawo do:

Korzystania z utworu,

Rozporządzania utworem,

Uzyskiwania wynagrodzenia,

Podobieństwo do uprawnień właścielskich właściciela rzeczy.

Cechy autorskich praw majątkowych:

- **Zbywalność** – są zbywalne i dziedziczne,
  - Umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych,
  - Umowy licencji,
- **Ograniczenie w czasie** – co do zasady trwają 70 lat od śmierci twórcy lub ostatniego ze współtwórców. Gdy twórca nie jest znany – 70 lat od momentu pierwszego rozpowszechnienia utworu, czyli publicznego udostępnienia dzieła za zgodą twórcy. [por. atr. 36 i 37 Pr. Aut]

Domena publiczna – po wygaśnięciu autorskich praw majątkowych, utwór przechodzi do tzw. domeny publicznej, tzn. że nikomu nie przysługują wyłączne prawa do decydowania o korzystaniu z dzieła i zarabiania na nim.

Czas trwania autorskich praw majątkowych – art. 36 - 37 Pr. Aut.

Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, autorskie prawa majątkowe gasną z upływem lat **siedemdziesięciu**:

- 1) od śmierci **twórcy**, a do utworów współautorskich – od śmierci **współtwórcy**, który przeżył pozostałych;
- 2) w odniesieniu do utworu, którego twórca nie jest znany – od daty **pierwszego rozpowszechnienia**, chyba że pseudonim nie pozostawia wątpliwości co do tożsamości autora lub jeżeli autor ujawnił swoją tożsamość;
- 3) w odniesieniu do utworu, do którego autorskie prawa majątkowe przysługują z mocy ustawy innej osobie niż twórca – od daty rozpowszechnienia utworu, a gdy utwór nie został rozpowszechniony – od daty jego ustalenia; → utwory zbiorowe, pracownicze, programy komputerowe
- 4) w odniesieniu do utworu audiowizualnego – od śmierci najpóźniej zmarłej z wymienionych osób: **głównego reżysera, autora scenariusza, autora dialogów, kompozytora muzyki skomponowanej do utworu audiowizualnego**;
- 5) w odniesieniu do utworu słowno-muzycznego, jeżeli utwór słowny i utwór muzyczny zostały stworzone specjalnie dla danego utworu słowno-muzycznego – od śmierci później zmarłej z wymienionych osób: **autora utworu słownego albo kompozytora utworu muzycznego**.

Jeżeli bieg terminu wygaśnięcia autorskich praw majątkowych rozpoczyna się od rozpowszechnienia utworu, a utwór rozpowszechniono w częściach, odcinkach, fragmentach lub wkładkach, bieg terminu liczy się oddzielnie od daty rozpowszechnienia każdej z wymienionych części.

Korzystanie z utworu

- Całość czynności eksploatacyjnych zarówno faktycznych jak i prawnych odnoszących się do egzemplarza utworu, które zmierzają do stworzenia określonemu podmiotowi możliwości zapoznania się z **utworem** (def. za Z. Okoń, Prawo autorskie i prawa pokrewne, Komentarz, D. Flisak (red), Warszawa 2014.)
  - Utrwalenie utworu np. zapisanie w pamięci komputera,
  - Zwielokrotnianie utworu poprzez tworzenie kopii cyfrowych lub odbitek,
  - Obrót oryginałem lub egzemplarzami utworu,
  - Rozpowszechnianie utworu np. wystawienie w galerii sztuki
- Nie jest korzystaniem z utworu samo zapoznanie się z nim np. czytanie książki, odsłuchanie utworu, oglądanie filmu w kinie, które nie wiąże się ze zwielokrotnianiem lub rozpowszechnianiem utworu

Pola eksploatacji

- Są to sposoby korzystania z utworu wyodrębnione najczęściej pod względem technicznym lub ekonomicznym, np.:
  - Utrwalenie
  - Zwielokrotnianie określona techniką np. kserokopia,
  - Wprowadzenie do pamięci komputera n.p. zeskanowanie,
  - Obrót oryginałem
- Art. 50 Pr Aut - Odrębne pola eksploatacji stanowią w szczególności:
  - 1) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu - wytwarzanie określona techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową;
  - 2) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono - wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy;
  - 3) w zakresie rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2 - publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Rozporządzanie utworem

- **Polega na możliwości dysponowania przysługującymi uprawnionemu autorskimi prawami majątkowymi i czerpania korzyści materialnych z eksploatacji dzieła.**
- Jest konsekwencją zbywalności autorskich praw majątkowych,
- Mogą być przeniesione na inne osoby (nabywca będzie wyłącznym podmiotem uprawnionym do korzystania z utworu,
- Można pozwolić innym podmiotom na korzystanie z utworu (udzielić licencji) np. w celu publikacji zdjęcia w internecie, stworzenia reklamy, ulotek itp.

Wynagrodzenie za korzystanie z utworu

Uprawnienie	Podstawa prawna	Przykłady:
Wynagrodzenie za korzystanie z tytułu korzystania z utworów w ramach niektórych postaci dozwolonego użytku publicznego	Art.. 25 ust. 2, Art. 27(1) ust. 2, Art. 28 ust. 4, Art. 33 pkt. 3	<ul style="list-style-type: none"> Rozpowszechnianie w celach informacyjnych w prasie radio i telewizji już rozpowszechnionych artykułów na aktualne tematy polityczne, gospodarcze lub religijne, chyba że zostało wyraźnie zastrzeżone, że dalsze rozpowszechnianie jest zabronione; fotografii i wypowiedzi reporterskich
<i>Droit de suite</i>	Art. 19 ust. 1 i 19(1)	<ul style="list-style-type: none"> Twórcy i jego spadkobiercom przysługuje prawo do wynagrodzenia w wysokości do 5% ceny dokonanych zawodowo odsprzedaży oryginalnych egzemplarzy utworu plastycznego lub fotograficznego, a także rękopisów utworów literackich i muzycznych
Opłaty reprograficzne oraz opłaty od czystych nośników i urządzeń	Art. 20 ust. 2-4, 20(1)	<ul style="list-style-type: none"> Z kwoty uzyskanej z tytułu opłat ze sprzedaży magnetofonów i innych podobnych urządzeń oraz związanych z nimi czystych nośników przypada:<ol style="list-style-type: none"> 1) 50% - twórcom; 2) 25% - artystom wykonawcom; 3) 25% - producentom fonogramów
Wynagrodzenie za korzystanie z utworu audiowizualnego	art. 70 ust. 2(1)	Współtwórcy utworu audiowizualnego oraz artyści wykonawcy są uprawnieni do: wynagrodzenia proporcjonalnego do wpływów z tytułu m.in. wyświetlania utworu audiowizualnego w kinach; stosownego wynagrodzenia z tytułu publicznego udostępniania utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym;

Kazus „Wielkiej Wody”

- Źródła: <https://www.wprost.pl/warszawa/11717881/protest-filmowcow-boczarska-debska-i-zakoscielny-przed-sejmem.html>
- <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Tworycyserialu-Wielka-woda-bez-tantiem-Winne-polskie-prawo-8432549.html>, dostęp: 25.11.2024

Wprost / Warszawa

Protest filmowców przed Sejmem. Na miejscu popularni aktorzy

Dodano: 11 czerwca 14:59

Bankier.pl • Biznes • Technologia • Wiadomości

Twórcy serialu "Wielka woda" bez tantiem. Winne polskie prawo

publikacja

2022-11-02 14:30

Choć wyprodukowany przez Netflix serial „Wielka woda” odniósł całkiem spory sukces, jego twórcy nie mają co liczyć w Polsce na tantiemy - informuje portal wirtualnemedia.pl. Powodem są polskie przepisy, wciąż niedostosowane do unijnych standardów. Środowiska twórcze od dawna apelują do resortu kultury o nowelizację przepisów o prawie autorskim.

Wybrane umowy prawa autorskiego

Typ umowy	Istota umowy	Forma	Ważne przepisy
Umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych	Przeniesienie autorskich praw majątkowych z twórcy na inny podmiot	Pisemna pod rygorem nieważności – art. 53 Pr. Aur.	Art. 52 Pr. Aut. – własność egzemplarza Art. 50 Pr. Aut. – pola eksploataacji
Umowa licencji wyłącznej	Umożliwia korzystanie z utworu tylko jednemu licencjobiorcy, ale prawa majątkowe pozostają przy twórcy (licencjodawcy)	Pisemna pod rygorem nieważności	
Umowa licencji niewyłącznej	Umożliwia zawarcie nieograniczonej liczby umów licencyjnych w tym samym czasie i dotyczących tego samego utworu na tych samych polach eksploataacji z różnymi klientami. Prawa majątkowe pozostają przy twórcy.	Dowolna	

Zasady związane z zawieraniem umów

- **Zasada specyfikacji pól eksploatacji** – art. 41 ust. 2 Pr. Aut – strony powinny precyzyjnie i wyczerpująco określić pola eksploatacji, których dotyczy umowa, posługując się terminologią z art. 50 Pr. Aut. lub definiując je samodzielnie na potrzeby umowy,
- **Umowa mowa może dotyczyć tylko pól eksploatacji, które są znane w chwili zawarcia umowy** – art. 41 ust. 4 Pr. Aut. – nowe pole eksploatacji pojawia się, gdy na skutek postępu technicznego zwiększa się dostępność utworu, krąg odbiorców, a to pozwala osiągnąć dodatkowe korzyści majątkowe twórcom i osobom trzecim,
- **Zasada poszanowania autorskich praw osobistych** – wynikających z katalogu z art. 16 Pr. Aut i innych przepisów np. art. 56 Pr. Aut.

Zasady związane z zawieraniem umów

- **Sposób korzystania z utworu powinien być określony w umowie** – art. 49 Pr. Aut. - jeśli strony go nie uzgodniły, powinien być zgodny z charakterem i przeznaczeniem utworu oraz przyjętymi zwyczajami,
- **Zasada domniemania odpłatności** – art. 43 ust. 1 Pr. Aut. - jeżeli z umowy nie wynika, że przeniesienie autorskich praw majątkowych lub udzielenie licencji nastąpiło nieodpłatnie, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.
- Zasady związane z wynagrodzeniem:
  - Wysokość wynagrodzenia – art. 43 ust. 2 Pr. Aut. – *Wynagrodzenie musi być godziwe i odpowiednie do zakresu udzielonego prawa, charakteru i zakresu korzystania oraz korzyści wynikających z korzystania z utworu.*
  - Art.. 43 ust. 3 - *Domniemywa się, że wynagrodzenie proporcjonalne do przychodów z korzystania z utworu spełnia wymogi, o których mowa w ust. 2.*
  - Art. 45 Pr. Aut. - Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, twórcy przysługuje odrębne wynagrodzenie za korzystanie z utworu na każdym odrębnym polu eksploatacji.
  - Sposoby ustalenia wynagrodzenia:
    - Wynagrodzenie proporcjonalne – art. 47-48 Pr. Aut. Prawo do do domagania się informacji i wglądu w niezbędnym zakresie do dokumentacji, która ma znaczenie dla ustalenia jego wysokości.
    - Wynagrodzenie ryczałtowe
    - Wynagrodzenie mieszane

Klauzula bestsellerowa

Art. 44 ust. 1. W przypadku gdy wynagrodzenie twórcy jest **niewspółmiernie niskie** w stosunku do korzyści nabywcy autorskich praw majątkowych lub licencjobiorcy, twórca może żądać stosownego podwyższenia wynagrodzenia przez sąd.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do umów o korzystanie z utworów zawieranych z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi albo z niezależnym podmiotem zarządzającym, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.

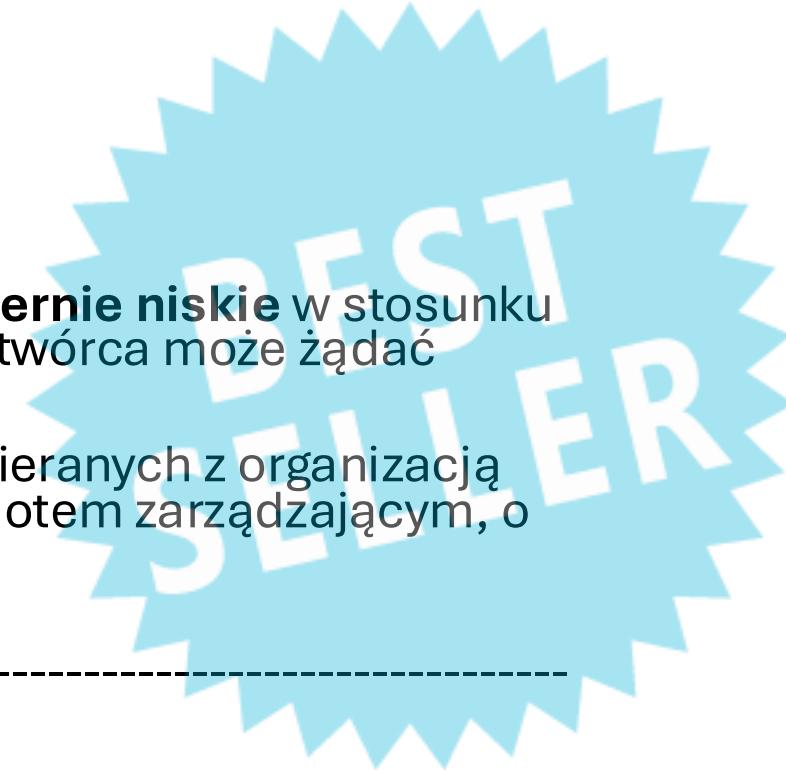
Stan prawny do 19.09.2024 r.

Art. 44 Pr. Aut. W razie **rażącej dysproporcji** między wynagrodzeniem twórcy a korzyściami nabywcy autorskich praw majątkowych lub licencjobiorcy, twórca może żądać stosownego podwyższenia wynagrodzenia przez sąd.

[To zdjęcie](#), autor: Nieznany autor, licencja: [CC BY-NC](#)

Warunki zastosowania klauzuli:

- strony zawarły ważną umowę,
- umowa ta ma charakter odpłatny,
- istnieje rażąca dysproporcja pomiędzy wynagrodzeniem twórcy a korzyściami nabywcy.

W związku z ogromnym sukcesem sprzedażowym, jaki odniosła książka „Chłopki” mojego autorstwa, okazało się, że wielkie korzyści, jakie osiągnęło wydawnictwo Marginesy są nieproporcjonalnie wysokie względem mojego wynagrodzenia.

Dlatego zamierzam skorzystać ze znowelizowanego ostatnio art. 44 prawa autorskiego, czyli tak zwanej klauzuli bestsellerowej, która zakłada, że „w przypadku gdy wynagrodzenie twórcy jest niewspółmiernie niskie w stosunku do korzyści nabywcy autorskich praw majątkowych lub licencjobiorcy, twórca może żądać stosownego podwyższenia wynagrodzenia przez sąd”.

Klauzula bestsellerowa

Art. 44 ust. 1. W przypadku gdy wynagrodzenie twórcy jest **niewspółmiernie niskie** w stosunku do korzyści nabywcy autorskich praw majątkowych lub licencjobiorcy, twórca może żądać stosownego podwyższenia wynagrodzenia przez sąd.

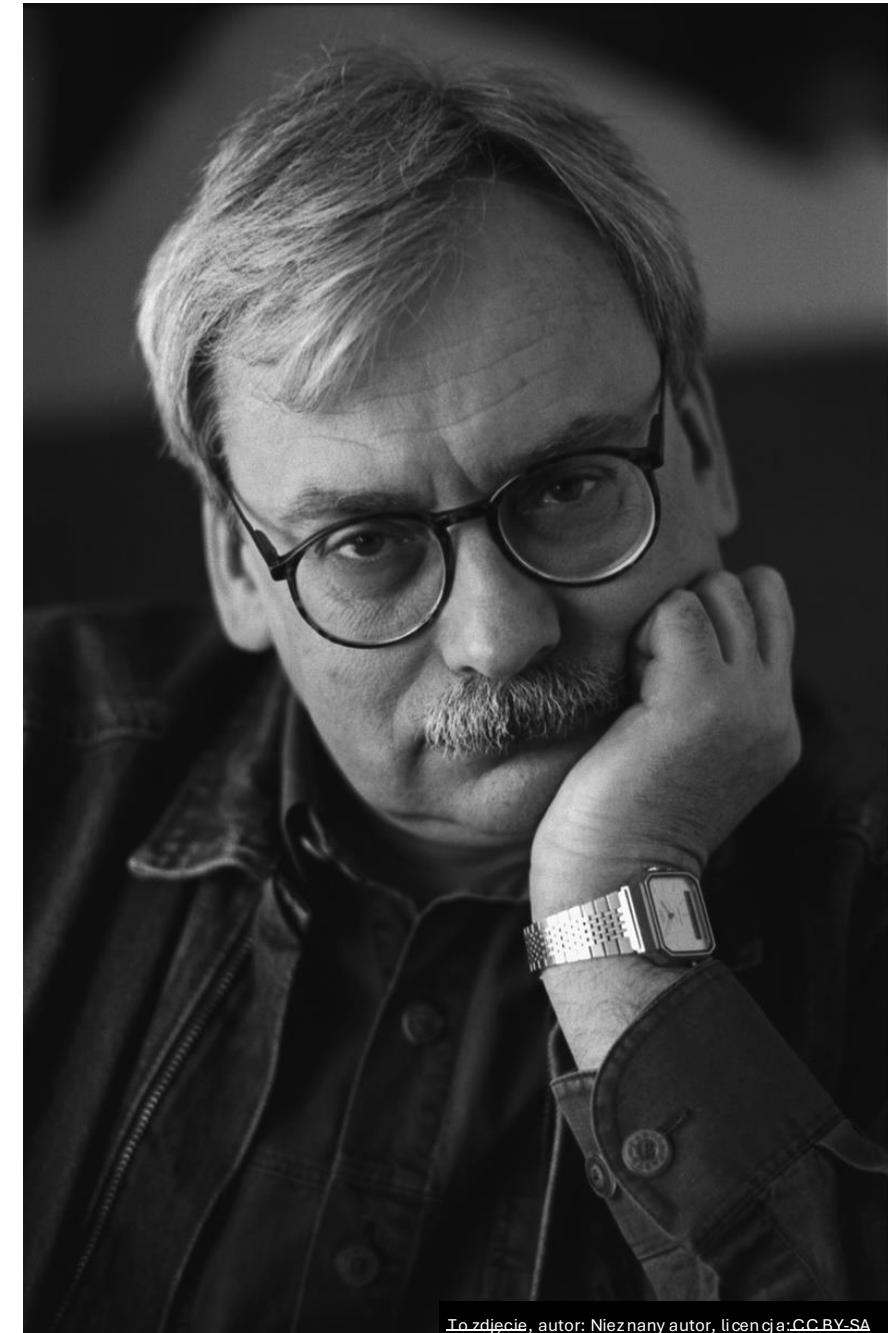
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do umów o korzystanie z utworów zawieranych z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi albo z niezależnym podmiotem zarządzającym, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.

Andrzej Sapkowski vs. CD Projekt RED

- w 2002 pisarz za 35 tysięcy złotych udostępnił studiu prawa do stworzenia gry na podstawie jego twórczości. Nie chciał wówczas procentu od sprzedaży, bo jak sam mówił nie wierzył w powodzenie projektu. Dlatego wybrał zapłatę z góry. Kiedy Wiedźmin 3. Dziki gon odniósł międzynarodowy sukces, kopie gry sprzedawały się w milionach egzemplarzy, a CD Projekt Red ogłosiło, że przychody sięgnęły miliarda złotych, do społki trafiło pismo od prawników pisarza z żądaniem wypłacenia należnych Sapkowskemu 60 milionów złotych.
- CD Projekt Red od razu stwierdziło, że roszczenia są bezpodstawne, i że cała transakcja przebiegła zgodnie z zawartymi umowami.

Prof. R. Markiewicz: Należy m.in. ocenić, w jakim zakresie zyski generowane za granicą były związane z książką wykorzystaną w grze – a w jakim zaletami samej gry komputerowej. Zastanowić się też trzeba, czy w trzeciej części tej gry, która odniosła największy sukces na światowym rynku, doszło do korzystania z elementów utworu Sapkowskiego objętych prawem autorskim [chronionych prawami wyjątkowymi]. Bo jeżeli przejęto tylko imię głównego bohatera, a fabuła jest już zupełnie nowa, nie związana z tą książką, to nasuwa się pytanie, czy zyski z eksploatacji tej części gry należy brać pod uwagę przy ewentualnym podwyższaniu wynagrodzenia dla twórcy. Odpowiedź nie jest tu jednak oczywista, bo być może zyski te związane są z walorami wcześniejszych części gry – opartych na twórczości Sapkowskiego. Uwzględnić należy także okoliczność, czy nabywcy spoza Polski kojarzyli grę z twórczością Sapkowskiego i jakie to miało znaczenie przy podejmowaniu decyzji w sprawie zakupu gry. (Źródło: <https://www.prawo.pl/biznes/andrzej-sapkowski-domaga-sie-60-mln-za-wiedzmina-opinia-prof,308376.html>)

Źródło: O. Grzelak, Jak ma się sprawra żądania przez Andrzeja Sapkowskiego 60 mln złotych od CD Projekt RED?, <https://niestatystyczny.pl/2019/02/07/jak-ma-sie-sprawa-zadania-przez-andreja-sapkowskiego-60-mln-zlotych-od-cd-projekt-red/>

Umowa przenosząca autorskie prawa majątkowe

- Najdalej idące skutki prawne dla autora,
- Dopuszczalne jest zawarcie umowy i o przeniesienie autorskich praw majątkowych do utworów istniejących lub mających powstać w przyszłości
  - zakaz zawierania umów o przeniesienie praw autorskich dotyczących wszystkich utworów (lub wszystkich utworów określonego rodzaju) jednego autora mających dopiero powstać w przyszłości.
- Ważne elementy umowy – kwestie praktyczne:
  - Wskazanie chwili przeniesienia praw majątkowych np. w chwili zapłaty wynagrodzenia,
  - Wskazanie chwili przyjęcia utworu – udokumentowanie, że zamawiający przyjmuje utwór bez zastrzeżeń
    - Usterki utworu – odpowiedzialność/wyłączenie odpowiedzialności. Prawo klienta do wezwania do usunięcia wad w określonym terminie + prawo do żądania obniżenia wynagrodzenia albo odstąpienia od umowy -→ do chwili przyjęcia
  - Dokładne określenie przedmiotu umowy,

Art. 53 Pr. Aut. – forma pisemna pod rygorem nieważności,

Zawarcie umowy w formie pisemnej oznacza w praktyce, że strony umowy składają na umowie swoje własnoręczne podpisy i przekazują (przesyłają tradycyjną pocztą) drugiej stronie egzemplarz umowy ze swoim podpisem. Każda ze stron powinna finalnie posiadać egzemplarz umowy z podpisem zarówno swoim, jak i drugiej strony (nie tylko kopię czy skan).

Umowa licencji

• Rodzaje licencji

- Wyłączna – pozwala na korzystanie z utworu tylko jednemu licencjobiorcy, z którym zawarto umowę. W czasie trwania umowy nie można zawrzeć kolejnej umowy licencji wyłącznej dotyczącej tego samego utworu i tych samych pól eksploatacji
- Niewyłączna – brak ograniczeń co do liczby umów dotyczących tego samego utworu i tych samych eksploatacji zawartych w tym samym czasie z różnymi kontrahentami.
  - **Licencja shrink-wrap** (licencja celofonowa, umowa dołączona do opakowania) - rodzaj licencji związany z udostępnianiem masowym odbiorcom utworów niematerialnych, które zostały utrwalone na nośniku materialnym
  - **Licencja clic-wrap** (licencja sieciowa, click-on licence) - akceptacja warunków licencji przez kliknięcie w odpowiednią ikonę „akceptuję” lub „zgadzam się”.
  - **Licencja open source** (open content) - stanowi szczególną kategorię umów licencyjnych, które za swój przedmiot ma programy komputerowe. Charakteryzują się one tym, iż udostępnienie wersji źródłowej programu komputerowego jest połączone z upoważnieniem do wprowadzania zmian do programu i dalszego rozpowszechniania na podstawie tej licencji. Udostępnienie każdemu użytkownikowi dostępu do kodu źródłowego pozwala na jego przeglądanie i modyfikowanie, zarówno dla potrzeb własnego użytkowania, jak również pozwala na rozwiązywanie zaistniałych problemów. Licencje tego typu są, co do zasady, licencjami darmowymi, a co za tym idzie – wprowadzanie zmian i rozpowszechnianie nie rodzi konieczności uiszczenia żadnych opłat.

• Forma umowy

- Licencja wyłączna – forma pisemna pod rygorem nieważności
- Licencja niewyłączna – może być zawarta w dowolnej formie

• Czas trwania umowy:

- Jeśli umowę zawarto na czas oznaczony do 5 lat, wygasza z upływem tego terminu,
- Umowa zawarta na czas oznaczony, przekraczający 5 lat może po upływie 5 lat być wypowiedziana z rocznym terminem wypowiedzenia na koniec roku kalendarzowego,
- Umowę zawartą na czas nieoznaczony można rozwiązać z rocznym terminem wypowiedzenia na koniec roku kalendarzowego

Umowa licencji – regulacje szczególne

Jeśli strony nie uregulują poniższych kwestii odmiennie w treści umowy obowiązują zasady ustawowe:

- Terytorium – jeśli umowa licencyjna go nie określa, umowa upoważniająca do korzystania z utworu obowiązuje na terytorium RP,
- Czas – jeśli umowa licencyjna nie określa czasu obowiązywania, umowa licencyjna obowiązuje tylko przez 5 lat,
- Rodzaj licencji – jeśli z umowy nie wynika wyraźnie jakiej licencji ona dotyczy, przyjmuje się, że zawarto umowę licencji niewyłącznej,
- Dalsza licencja – licencjobiorca nie może udzielić licencji innym dalszym podmiotom,

Wykonywanie autorskich praw osobistych w umowach prawa autorskiego

APO nie mogą być zbyte, lecz można uregulować sposób ich wykonywania

Np. podjęcie decyzji o sposobie podpisania utworu, momencie opublikowania go, dopuszczalności modyfikacji.

Zagadnienie zrzecenia się autorskich praw osobistych

Dopuszczalne w systemie *common law*: USA, Wielka Brytania, Kanada,

Umowne zobowiązanie do niewykonywania autorskich praw osobistych

Umowne zezwolenie na realizowanie określonego prawa w imieniu twórcy

Dopuszczalność odpłatnego udzielania zgody na określone działania

Np. określenie w umowie dopuszczalnych i niedopuszczalnych modyfikacji utworu

Wyczerpanie prawa dotyczy jedynie produktów fizycznych. Nie obejmuje zaś produktów cyfrowych typu e-booki czy audiobooki.

Nie jest więc możliwa swobodna sprzedaż e-booków czy audiobooków pobranych online.

Wyczerpanie prawa

- „wyczerpanie prawa” oznacza, że osoba, która w sposób legalny zakupiła egzemplarz utworu może tym zakupionym egzemplarzem dalej swobodnie obracać,
- Wspólnotowe wyczerpanie prawa - po legalnym wprowadzeniu egzemplarza do obrotu na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) wyczerpuje się prawo zezwalania na obrót takim egzemplarzem na terytorium EOG (= wszystkie państwa UE oraz Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu – EFTA – z wyjątkiem Szwajcarii),
- Ważne! **W ramach instytucji wyczerpania prawa mieści się prawo do odsprzedaży całości produktu w niezmienionej formie.** Niedopuszczalne jest modyfikowanie fizycznych kopii utworu wprowadzonych do obrotu.
- **Przykład:** osoba, która legalnie zakupiła produkt (utwór zapisany na konkretnym nośniku materialnym) może go dalej odsprzedawać np. na OLX. Twórca nie ma prawa do sprzeciwienia się takim praktykom

Wyczerpanie prawa a produkty cyfrowe

- W wyroku z 19 grudnia 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości (wielka izba) orzekł, że dostarczenie książki elektronicznej (e-booka) poprzez pobranie dla celów stałego użytku nie mieści się w pojęciu „publicznego rozpowszechniania”.
- Dostarczenie książki elektronicznej (e-booka) poprzez pobranie dla celów stałego użytku nie podlega zatem zasadzie wyczerpania prawa, co w praktyce oznacza, że osoba, która zakupiła dostęp do e-booka **nie może** – tak jak właściciel zakupionej książki (produkту fizycznego) – odsprzedawać do niej dostępu osobom trzecim.
- Podsumowując, **wyczerpanie prawa dotyczy jedynie produktów fizycznych. Nie obejmuje zaś produktów cyfrowych typu e-booki czy audiobooki. Nie jest więc możliwa swobodna sprzedaż e-booków czy audiobooków pobranych online.**

Pytania

1. Autorskie prawa osobiste:
  - a. Powstają wcześniej niż majątkowe z chwilą ukończenia utworu,
  - b. Powstają jednocześnie z majątkowymi z chwilą ustalenia utworu,
  - c. Powstają później niż majątkowe z chwilą utrwalenia utworu,
  - d. Powstają jednocześnie z majątkowymi z chwilą utrwalenia utworu
2. Czas ochrony autorskich praw majątkowych, co do zasady:
  - a. Wynosi 70 lat od śmierci twórcy,
  - b. Wynosi 50 lat od ustalenia utworu,
  - c. Wynosi 70 lat od dnia ustalenia utworu,
  - d. Wynosi 50 lat od śmierci ostatniego ze współtwórców.
3. Autorskie prawa osobiste po śmierci twórcy:
  - a. Wygasają,
  - b. Są dziedziczone na zasadach ogólnych,
  - c. W braku jego odmiennej woli, mogą być wykonywane przez małżonka twórcy, a w jego braku kolejno: zstępnych, rodziców, rodzeństwo, zstępnych rodzeństwa,
  - d. Ulegają zawieszeniu i nie mogą być przez nikogo wykonywane,
4. Autorskim prawem osobistym nie jest:
  - a. Prawo do integralności utworu,
  - b. Prawo do udostępnienia utworu anonimowo,
  - c. Prawo do ujawnienia autorstwa twórcy,
  - d. Prawo do korzystania z utworu,
5. Anna napisała powieść kryminalną (stworzyła utwór będący przedmiotem prawa autorskiego). Ewa przetłumaczyła powieść Ewy na język angielski. Wskaż zdanie prawdziwe.
  - a. Tłumaczenie przygotowane przez Ewę nie jest odrębnym przedmiotem prawa autorskiego.
  - b. Tłumaczenie przygotowane przez Ewę jest odrębnym przedmiotem prawa autorskiego. Jest to tak zwany utwór zależny.
  - c. Tłumaczenie przygotowane przez Ewę jest odrębnym przedmiotem prawa autorskiego. Jest to tak zwany utwór inspirowany.
  - d. Tłumaczenie przygotowane przez Ewę i utwór Anny to utwory połączone

Pytania

6. Plagiatem nie jest:

- a. Przywłaszczenie sobie autorstwa cudzego utworu,
- b. Wprowadzenie w błąd co do autorstwa części cudzego utworu,
- c. Wprowadzenie w błąd co do autorstwa całości cudzego utworu,
- d. Przypisywanie przez twórcę autorstwa stworzonego przez niego utworu innej osobie,

7. Prawo do nienaruszalności treści i formy utworu oznacza:

- a. Zakaz wprowadzania do utworu jakichkolwiek modyfikacji,
- b. Zakaz wprowadzania do utworu zmian, które mogłyby naruszać więź twórcy z utworem,
- c. Zakaz korzystania z części/fragmentu utworu,
- d. Zakaz cytowania,

8. Umowa przenosząca autorskie prawa majątkowe powinna być zawarta:

- a. W dowolnej formie,
- b. Ustnie,
- c. Mailowo,
- d. Na piśmie,

9. Pod pojęciem *droit de suite* rozumie się:

- a. Wynagrodzenie twórcy, które uzyskuje z tytułu opłat ze sprzedaży magnetofonów i innych podobnych urządzeń oraz związanych z nimi czystych nośników,
- b. Autorskie prawo majątkowe do określonej części dochodów z zawodowej odsprzedaży oryginału utworu plastycznego, fotograficznego, a także rękopisu utworu literackiego i muzycznego,
- c. Wynagrodzenie dla współtwórców utworu audiowizualnego oraz artystów wykonawców proporcjonalne do wpływów z tytułu wyświetlania utworu audiowizualnego w kinach,
- d. Autorskie prawo majątkowe do wynagrodzenia za wykorzystanie fragmentów utworów lub drobnych utworów w całości w ramach prawa cytatu

10. Praktyka polegająca na celowym przypisywaniu przez twórcę autorstwa stworzonego przez siebie dzieła innej osobie to:

- a. Plagiat,
- b. Autoplagiat,
- c. Plagiat odwrócony,
- d. Ghostwriting,

11. Pola eksploatacji to:

- a. Prawnie zdefiniowane rodzaje umów dotyczących autorskich praw majątkowych,
- b. Sposoby korzystania z utworu wyodrębnione najczęściej pod względem technicznym,
- c. Sposoby korzystania z utworu wyodrębnione najczęściej pod względem podmiotowym,
- d. Kryteria, od których uzależnione jest przyznanie utworowi ochrony prawnoautorskiej,